

De Stadsheraut

IN DIT NUMMER

VAN DE VOORZITTER	1
AGENDA LEDENVERGADERING	2
VERSLAG OPENBARE LEDENVERGADERING 14/3	3
ONTHULLINGGEDENKSTEEN KANAAL DOOR WALCHEREN	4
VEERE HELPT ELKAAR	5
CULTURELE AGENDA VEERE	6
MAAND VAN DE GESCHIEDENIS MUSEUM	6
BERNARD MOSSELMAN, OOGGETUIGE DICHTEN DAM	6
BLAUWE SCHUUR, DRENKELINGENHUISE OF OPBERGPLAATS LIJKKOETS	9

VAN DE (WND) VOORZITTER

Het bestuur van de Stadsraad heeft een hete zomer achter de rug. Wij hebben vergaderd met de gemeente over autoluw Veere, wat nog steeds geen concrete maatregelen opgeleverd heeft maar wel weer een nieuwe verkeerstelling. Wij hebben onze inbreng gehad in het beleidsstuk Woonvisie dat nu aan de raad wordt voorgelegd. Wij hebben met de stichting OVOE en de gemeente overlegd over de opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne in tijdelijke woningen. Wij hebben met adviesbureau Planterra rondgefietst ter voorbereiding van een plan voor de groenvoorzieningen in Veere. En wij hebben vooral veel aandacht besteed aan de Kievitenlaan waar onze gemeente een standpunt heeft ingenomen dat ten eerste onrechtmatig is en ten tweede in strijd is met de eerder genoemde Woonvisie.

LEDENVERGADERING

Op maandagavond 12 september om 19.30uur houden wij onze openbare ledenvergadering in de Korenmaat. Inloop vanaf 19.15uur met een kopje koffie of thee.

CONTACT

Secretariaat Stadsraad Veere
Warwijksestraat 11, 4351BE Veere
Telefoon : 06 - 54242873

E-mail: info@stadsraadveere.nl
Website: www.stadspleinveere.nl
Stadsheraut: Nico van Rijswijk

Foto: Jelle Poppe

AGENDA LEDENVERGADERING 12/09/2022

1. Opening
2. Vaststellen agenda
3. Notulen van de vorige ledenvergadering (14/03/2022)
4. Mededelingen
 - Status stadhuisbeelden (Jan Paul + gemeente)
 - Woonvisie gemeente Veere (Ruud en Gerwin)
 - Voorbereiding advies Planterra
5. Verkiezing/benoeming nieuwe voorzitter
Wij zien verlangend uit naar uw kandidaatstelling
6. Verbeterpunten openbare ruimte. Ter voorbereiding van onze jaarlijkse schouw met de gemeente horen wij graag van u welke zaken u in de openbare ruimte verbeterd ziet.
7. Oranjeplein: terugkoppeling uit werkgroep woonhof 't Bolwerk (zie toelichting onder de agenda)
8. Historische Markt: In de vergadering eind 2021 hebben wij gesproken over de locatie van de markt. Tijdens de coronamaatregelen werd die op het Bastion gehouden, ook niet ideaal maar wel rustiger. De gehele vergadering inclusief de ondernemers en de aanwezige wethouder vonden het een goed idee om de markt op het Oranjeplein te houden. Wij hebben echter gezien dat de markt in 2022 toch weer op de Markt gehouden is. Het bestuur wil graag uw mening over de Historische markt. Misschien bedenkt u goede alternatieven om Veere aantrekkelijk te maken.
9. Veere autoluw: terugkoppeling vergadering met de gemeente en de ondernemers en de evaluatie en bevindingen uit de verkeersstellingen. Daarnaast horen wij graag uw mening over de verkeerssituatie.
10. Huisvesting vluchtelingen uit Oekraïne: u heeft op onze Facebookpagina kunnen lezen welke oplossing gekozen is door de gemeente en er zijn inmiddels twee inloopavonden georganiseerd. Wij horen graag of u tevreden bent met de keuzes en de rol die het bestuur daarin heeft gehad.
11. Kievitenlaan: de gemeente heeft in 2012 de Stadsraad Veere als belangenbehartiger voor het ontwerp van het bestemmingsplan Kom Zanddijk en Buiten de Veste benoemd. Wij waren destijds content met de bestemming "wonen" voor de Kievitenlaan. Het college heeft in februari 2022 een principebesluit genomen dat in strijd is met deze bestemming. Ook het feit dat de gemeente hier geheimzinnig mee omgegaan is, het besluit werd niet gepubliceerd en de vergunningaanvraag werd voor slechts één appartement openbaar gemaakt terwijl het voor tenminste 25 appartementen bedoeld was, wekte bij het bestuur veel wantrouwen. En de gemeente heeft géén vooroverleg gehouden met belanghebbenden, vooral dat stemt ons droevig. Het bestuur is daarom voornemens om bezwaar te maken tegen een definitief besluit van het college en zonodig een procedure bij de bestuursrechter te starten. Wij vinden dat onze taak ingevolge artikel 3 van onze statuten. Wij horen ook graag uw mening.
12. Rondvraag
13. Sluiting

VERSLAG OPENBARE STADSVERGADERING

14 maart 2022, 't Akkoord, Veere

Bestuur Stadsraad

Nico van Rijswijk (plv. voorzitter)
Elly Boeckhout (penningmeester)
Tjeerd Kuiper (notulist)
Ruud Backx (lid)
Verontschuldigd
Gerwin Hament (lid)
Aantal aanwezigen: 40

Gemeente Veere

Pieter Wisse (Kernwethouder)
José de Buck (raadslid DTV)
Ad Maris (Fractievoorzitter SGP/CU)
Leen Meijers (Raadslid CDA)
Geert Francke (Gemeente Veere)
Raymont Versloot (Gemeente Veere)

1. **Opening: 19.30 uur**
2. **Vaststellen agenda:** Zie Stadsheraut. Punt 9: Jan Roggeveen is helaas verhinderd. Bas Vooijs zal een toelichting geven.
3. **Notulen van de vorige ledenvergadering:** Geen aanvullingen of opmerkingen.
4. **Mededelingen**

- Stadhuisbeelden. We wachten nog op de nieuwe beelden. De oorspronkelijke beelden uit 1518 van Michiel Ywijnz en hun vervangers uit 1932 van Wenckebach zijn te bewonderen in de Schotse Huizen en de Grote kerk.
- *Facebookpagina Stadsraad Veere*. Deze wordt druk bezocht. Maak er gebruik van om snel een bericht te plaatsen. De berichten worden alvorens plaatsing wel goedgekeurd hetgeen enige vertraging kan geven.
- *Gebiedsvisie Veerse meer*. Jan Paul Loeff zal daar een volgende keer meer over vertellen.
- *Verlichting gebouw skibaan*. Deze is foei lelijk maar we kunnen er weinig aan doen.
- *Jeu de boulesbaan (Oliemolenstraat)*. Andrea Houmes: de verwachte oplevering is in April. Het is een openbare baan en iedereen mag hem gebruiken.
- *Kabels in het Veerse meer voor offshore windmolenparken*. Deze worden op 7 meter diepte gelegd en de aanleg zal naar verwachting weinig hinder opleveren. Naar verwachting wordt er later een 2e kabel gelegd.

5. **Financiële verantwoording**

De kascommissie heeft de financiën voor het jaar 2021 gecontroleerd en in orde bevonden met twee suggesties 1) ten aanzien van de balans (VIDL geld gescheiden opvoeren) en 2) ten aanzien van de besteding van het aanzienlijke overschot op de rekening. De commissie stelt voor om het bestuur decharge te verlenen voor het gevoerde financiële beleid in 2021. De vergadering gaat hiermee akkoord.

De voorzitter bedankt de kascommissie. Peter Henderikx treedt af. Andrea Houmes en Maurits de Brauw zijn bereid in de kascommissie 2022 zitting te nemen. Ludo van Oijen is vervanger.

6. **Een nieuwe voorzitter?**

Er hebben zich geen kandidaten gemeld voor de functie en deze blijft dus vacant. Jan Paul biedt aan om de redactie van de Stadsheraut op zich te nemen. Andrea suggereert om van het voorzitterschap een duo baan te maken.

7. **Openbare werkzaamheden – wat vindt u er van?**

Het gaat om wegwerkzaamheden op het Bastion, de Kapellestraat en omgeving, bij de Campveerse toren en op het Oranjeplein. In het algemeen was de vergadering tevreden over de uitvoering met de volgende suggesties:

- * *Kunnen er wat grotere boompjes aangeplant worden? Anders zien we nooit de resultaten (boompje groot..)*
- * *Gaat de Kapellestraat opnieuw open als er glasvezel komt? Dat is waarschijnlijk niet te voorkomen.*
- * *Het puin waarmee de gaten na de wegwerkzaamheden worden opgevuld bevat veel andere afval zoals PVC, plastic pijpen en kabels. Dat zou eigenlijk niet mogen.*

8. **Nieuwe woningen op het Oranjeplein (Woonhof ‘t Bolwerk)**

Raymond Verloot (gemeente Veere) geeft een korte toelichting: het belangrijkste is het hele plan (dus niet alleen het woonhof) voor het Oranjeplein door te rekenen. Hierbij zijn ook anderen zoals de SBH betrokken. Naar verwachting is dat afgerond voor de zomervakantie. De vergadering had een aantal zorgpunten en suggesties:

- Worden de woningen niet te duur voor starters? De grondprijzen en het beeldkwaliteitsplan werken prijsverhogend.
- Kan er in de nieuw aan te leggen haven ruimte gemaakt worden voor de oude veerboot van het Elisabeth Veer.
- Is bouwen op het (kleine) Oranjeplein echt nodig? Of kunnen we beter gebruik maken van bestaande woningen die nu als dubbele woning gebruikt worden of die verhuurd worden aan toeristen. De stad loopt daardoor langzaam leeg! Handhaven op woninggebruik is noodzakelijk om niet langzaam een vakantiepark te worden.
- Is er mogelijke verstrengeling van belangen van het bestuur van de Stadsraad met de initiatiefnemers van het woonhof? Antwoord: er is geen financiële verstrengeling. De ontwikkeling van het Oranjeplein met daarin het woonhof wordt in de Stadsraad behandeld door Gerwin Hament en die staat buiten de initiatiefgroep.

9. **Beheer Boomgaard**

Bas Vooijs gaf een korte toelichting. Voor het onderhoud van de boomgaard doet hij een oproep voor vrijwilligers.

10. **Carillonbespelingen stadhuis**

In het algemeen is er veel waardering voor onze beiaardier David van de Vlies. Wat vaker een ander deuntje zou fijn zijn. Pieter Wisse bespreekt de informatie uit de vergadering met de beiaardier.

11. Voorstel reductie verkeersborden – Veere autoluw

Het bestuur stelt voor om de Wagenaarstraat voor gemotoriseerd verkeer te verbieden (m.u.v. bestemmingsverkeer) door plaatsing van geschikte verkeersborden. Dan zullen navigatiesystemen het verkeer niet meer door de Wagenaarstraat leiden maar direct Veere uit. Een alternatief zou eenrichtingsverkeer in de Wagenaarstraat zijn maar dit geeft elders problemen. Of het echt rustiger wordt is de vraag. Verkeersregelaars hielpen goed maar of alleen verkeersborden een zelfde effect hebben is de vraag? Toch lijkt het bestuursvoorstel de beste stap voorwaarts en het werd door de vergadering ondersteund.

12. Rondvraag

- Wat is de status Mijnenmagazijn? Antwoord: onbekend.
- Kunnen we “fout wonen” beter handhaven? Antwoord: dit is uitermate lastig om te handhaven. Toeristisch verhuren mag niet. Inwoners kunnen dat melden bij de gemeente. Dan kan boete volgen. Maar de gemeente Veere is erg aantrekkelijk. Toerisme zal naar verwachting nog geweldig groeien.
- Sommige huizen in Veere zijn in (zeer) slechte staat. Wat kan de gemeente daar aan doen? Antwoord: Lastig om de eigenaar aan te pakken. Via monumentenzorg is er een beperkte mogelijkheid de eigenaar aan te spreken.
- Zijn er toeristische oplaadplekken voor e-fietsen? Zijn zeer beperkt aanwezig bij de Horeca. Beschadiging auto's geparkeerd op de Kaai door fietsen die langs het schelpenpadje de Kaai op rijden. Kan het paadje niet afgesloten worden? Antwoord: dit is met de gemeente besproken en niet effectief uit te voeren. De doorgang moet namelijk altijd groot genoeg blijven voor kinderwagens en rolstoelers en dan kunnen fietsers er ook langs.
- Worden de gekapte bomen langs de Oude Veerse vervangen? Antwoord: er wordt gekeken naar het opnieuw inrichten van de weg: smaller en 30km/uur? Nieuwe bomen plaatsen op grond van Nieuw Sandenburgh is misschien ook een mogelijkheid.
- Wat is de status van het verzoek om de wallen bij het Bastion rolstoelvriendelijk bereikbaar te maken en meer aandacht te geven aan het onderhoud van de voetpaden. Antwoord: heeft de aandacht van de gemeente.
- Wat is de status van het eendenhok? Nog geen voortgang. Twee vrijwilligers willen daar hun schouders onder zetten. Budgettair is het mogelijk dat de Stadsraad de nieuwe behuizing financiert.
- Bovenstaande punten zal de stadsraad meenemen gedurende de Veerse schouw met de gemeente later dit jaar.

Voor Pieter Wisse is dit de laatste Stadsraadvergadering die hij bijwoont in deze termijn als kernwethouder. Het was hem een bijzonder genoegen kernwethouder te zijn van de kern Veere. Ook Ad Maris neemt afscheid als gemeenteraadslid.

De voorzitter bedankt beide heren voor de getoonde interesse en bijdragen.

13. Sluiting 21.45**ONTHULLING GEDENKSTEEN KANAAL DOOR WALCHEREN**

Bas Vooijs

Op 9 september 1872 werd het Kanaal door Walcheren geopend. Ter gelegenheid daarvan werd er een steen aangebracht. Deze steen lag de laatste tijd bij de sluisen van Veere op een plek die niemand zag. Het water stond in het randje en er ontstond mos.

De Stichting Veere en de Stadsraad Veere hebben zich bij de Provincie Zeeland sterk gemaakt om bij de 150ste verjaardag van het kanaal de steen een nieuwe plek te geven bij het sluisencomplex in Veere.

Op 9 september 2022 willen de Stadsraad Veere en de Stichting Veere graag stil staan bij die verjaardag en de Steen op zijn nieuwe plek onthullen. Daarvoor nodigen we gedeputeerde Harry Maas uit en burgemeester Rob van der Zwaag uit Veere.

De feestelijke onthulling van de gedenksteen op de nieuwe plek zal om 16.00uur plaatsvinden. Het programma zal op de website Stadspleinveere en onze Facebookpagina gepubliceerd worden.

VEERE HELPT ELKAAR

Anjesca Sanders

Op dinsdag 13 september krijgt de actie VEERE HELPT ELKAAR een nieuwe impuls. Er komen nieuwe kaarten voor het raam en er zijn nieuwe inwoners gekomen die we op de hoogte gaan brengen. In de twee weken na 13 september wordt door vrijwilligers bij alle inwoners van de kern Veere een kaart gebracht en vertelt over de actie.

In 2018 startte het eerste project VEERE HELPT ELKAAR. De Stadsraad Veere had het thema Zorg in het grote project "Fijn wonen in Veere" geïnventariseerd. Prioriteit nummer 1 was de vrijwillige zorg die mensen hebben voor elkaar. De Commissie Welzijn Veere stelde met ondersteuning van Stichting Welzijn Veere een kaart op die je voor je raam kan zetten en een sticker voor op de postbus in het buitengebied. Veere kleurde blauw van de kaarten.

Na 4 jaar komt er een vervolg en hopen we dat Veere rood/paars kleurt. Zo laten we zien dat er grote bereidheid is elkaar te helpen. Ook wordt op de kaart uitgelegd welke stappen je kunt zetten wanneer er wellicht meer georganiseerde hulp nodig is en het eigen netwerk ontoereikend is. Zo kan de vrijwillig burgeradviseur hulp bieden om de vraag goed in kaart te brengen en mogelijke oplossingen aandragen. De vrijwilligers van burenhulp kunnen praktische hulp verlenen. Ook de huisarts speelt een belangrijke rol bijvoorbeeld bij eerstelijns hulp.

In de afgelopen 4 jaar viel het ons op dat hulp vragen niet gemakkelijk is voor veel mensen. We hopen dat door de actie de drempel om hulp te vragen verlaagd kan worden

Op 13 september zal om 16.00 uur de start plaatsvinden in de Korenmaat in Veere en om 17.00 uur zal de eerste kaart worden overhandigd aan een inwoner van de kern Veere.

Voor extra informatie of een uitnodiging voor de start kunt u contact opnemen met

06-28384745 Ellen Vooijs

Commissie Welzijn Veere

06-51951382 Anjesca Sanders Welzijnswerker voor de kern Veere van Stichting Welzijn Veere

CULTURELE AGENDA VEERE

Museum Veere

Tentoonstellingen

- Een Fenomeen in Veere, Hendrik Willem van Loon t/m 6 november
- Veers Licht 2.0 t/m 6 november
- Balaena, Vis Vis Wallevis t/m december 2023
- Wat een Ramp 1 t/m 30 oktober

Grote Kerk Veere

Stadsprogramma

- Schrijfcafé Nirwana op 1, 8, 15 en 22 september van 10-12 uur
Gratis, vrij schrijven, inclusief thee/koffie/water

MAAND VAN DE GESCHIEDENIS IN MUSEUM

Ruud Backx

In oktober organiseert Museum Veere een aantal activiteiten rondom het thema “Veerse Gatdam een ramp na de watersnood?” Hoewel de Veerenaren het relatief droog hielden in 1953, ondervonden zij jaren later toch de gevolgen van De Ramp. De Noordzee was eeuwenlang de levensader van Veere en zou nu gesloten worden. Vissers waren bang brodeloos te worden en de natuur zou onherstelbare schade ondervinden.

Op drie dinsdagavonden (4, 11 en 18 oktober) wordt de film “Het Getij Voorbij” van Joop Span vertoond, met daaraan voorafgaand

lezingen over milieu, mens en economie. Meer informatie hierover op de site van het museum.

Er is bovendien een tentoonstelling te zien met (kunst)objecten gerelateerd aan het onderwerp met o.a. werk van Willem Vaarzon Morel en Dirk Koets.

Op verzoek van de redactie van de Stadsheraut heeft Ard Hesselink, samensteller en bedenker van de tentoonstelling Het Dijkhuis, een verdwenen stukje Veere (2017), een interview met ingenieur Bernard Mosselman die aan de Veerse Gatdam werkte, bewerkt tot een artikel dat aansluit bij het thema van de Maand van de geschiedenis.

BERNARD MOSSELMAN (1933) RIJKSWATERSTAATMAN IN HART EN NIEREN EN OOGGETUIGE VAN HET DICTEN VAN DE VEERSEGATDAM

In 2016, toen ik bezig was met de voorbereiding van de tentoonstelling ‘Het Dijkhuis: een verdwenen stukje Veere’ interviewde ik Bernard Mosselman die vanuit Rijkswaterstaat nauw betrokken was bij het werk aan de Veerse gatdam. Hij woonde in die tijd in de Warwijksestraat en hield daar een levenslange liefde voor Veere aan over. Als ingenieur (ing.) was hij verantwoordelijk voor het voortdurend opmeten van de snelheid van de stroming, de waterdiepte, etc. op alle voor het plaatsen van de caissons cruciale plekken. Daartoe beschikte hij o.a. over motorbootjes, vletten, en personeel.

“De eerste caisson dat uitgevaren werd, hielden ze niet. Die vloog dus door het sluitgat heen in de mist. Later staat in de krant dat die caisson gestrand was op een onverwachte zandbank. Dat was verschrikkelijk, wat wij daar lazen, want dat zou dan onze schuld wezen, dat wij die zandbank niet hadden gesignaleerd. Nou hadden wij een meetsysteem uitgedokterd, mijn tweede man was stuurman op de grote vaart geweest dus die wist ook van sextant werken. We hadden een systeem dat waar we ook op het water waren, we exact wisten waar we waren. Toen zeiden we: “Weet je wat? We weten waar hij zit. We gaan die meten.” Bij meting zagen we dat hij gewoon op het strand van Vrouwenpolder terecht was gekomen.

Met die inmeting ging ik naar professor Jansen, daar mocht je eigenlijk helemaal niet bij komen, die was zo hoog, en ik zeg: “Dit is het artikel en daar zit die caisson!” Ik zei: “Dat moet herroepen worden.” Hij zegt: “Wie ben jij?” Ik zeg: “Nou zo en zo”. En hij: “Ben jij steeds hier?” En ik beaamde dat. Hij zegt: “Ik wil je steeds hier hebben, ik wil meer weten.” Ik zei: “Ja, ik ken u al lang want ik ging als kind al kijken bij de sluiting van het Nollegat (1945).” Die professor was een hoog iemand, he, een coryfee. En op een gegeven moment vroeg hij ons: “Gaat het goed, daar zo?”

Toen die caisson teruggezet werd, toen was het hoofd Drie Eilanden Plan J.B.W. Dibbets, een ondergeschikte van Jansen, die stond bovenop op de vlet. Jansen kwam naar beneden en Dibbets wou hem aanpakken maar ik stond ook op die vlet en Jansen zei tegen Dibbets: “Ga jij maar weg, ik heb meer gezien dan me lief is. Die meneer kan het ook, me aanpakken.”

En nou komt het, 't draait allemaal in mekaar, in die tussentijd was natuurlijk ook Haanstra daar bezig. En Haanstra was slim, die maakte zich bevriend met ons want wij konden met bootjes varen. Ik had een chef ingenieur en die wilde dat niet hebben, die ingenieurs hadden allemaal ruzie onder elkaar. Dat was vervelend omdat wij er dikwijls tussen zaten. Dus ik zei tegen Haanstra: “Ik wil je wel varen, kom maar naar mij toe en dan geef ik mijn schipper wel opdracht.” Die schipper van me kwam uit Arnemuiden, heb ik nog mee gevoetbald, dat was een echte oude visser en ik zeg: “| Als die komt moet je met Haanstra varen.” Hij had een mobilfoon en dan belde die: “Haanstra is bij me. En ik: “Ga maar doen, dat is je opdracht.”

Er was nog een ander vletje, de schipper daarvan, Frans Minneboo, woonde in de Warwijksestraat, die had een paar mensen aan boord en die zei: “Mag ik even met die lui varen, dat poldertje in waar die caissons nog lagen.” Want dat was open natuurlijk. Dus die vaart daarin en automatisch zet hij dan altijd zijn echolood aan, de dieptepeiling, en daar ziet hij een bult zand op liggen voor de uitgang. Dus die komt terug en wij gaan kijken. Wat blijkt nou? Bij het uitslepen van die eerste caisson is daar een werking achter geweest en die heeft daar een zandrug neergelegd.

Dus wij brachten het in kaart en met die kaart ging ik naar Jansen en zei: “Professor Jansen, kijk es, die tweede caisson kan er niet uit, daar ligt een bult voor.” “Wat?!”, zegt hij. “Nee, die kan er niet uit”, zeg ik, “Die moet je wegbaggeren.” “Hoe ontdekte je dat?” Ik zeg: “Nou, die schipper, die heeft het ontdekt.” Hij zegt: “Wat moest die daar doen?” Ik zeg: “Die had een opdracht van me om daar eens even doorheen te varen.” Daarmee was hij toen helemaal mijn vriend. Toen werd die bult er natuurlijk uitgebaggerd. Een toevalligheid maar voor ons geweldig.

Met ons meetsysteem konden we een precieze plaatsbepaling doen en toen we de meting deden van het uiteindelijke sluitgat bleek dat ze van de Walcherse kant een ander meetsysteem hadden gebruikt dan van de Noord-Bevelandse kant. Daar zat een halve meter verschil tussen. Gelukkig was het breder dan gedacht en niet nauwer want anders was er een groot probleem geweest. Nu konden ze de caissons er lekker ruim inmanoevreren en de overblijvende halve meter werd met vol te storten schotten afgedicht.

Op een gegeven moment, mei 1960, zou de koningin komen. Dan mochten er zes aan haar voorgesteld worden. En de uitvoerende dienst had daar netjes zes man voor uitgekozen. Maar wij naar professor Jansen: “Ja maar zo gaat dat niet, wij zijn ook in dienst.” Hij zei: “Wijs jij maar iemand aan” en ik heb toen die schipper aangewezen die toen die zandbult gevonden heeft en toen is die ook aan de koningin voorgesteld.

Natuurlijk was die dijk achteraf gezien wel te massaal. Maar je moet natuurlijk wel de fase zien. Want als de zaak in uitvoering is of net klaar, kan het ook op dat moment geweldig gaan stormen en dan zouden die caissons eruit vliegen. Toen het eenmaal klaar was, ja, toen leek het te pompeus maar dat was het natuurlijk niet.”

Ard Hesselink, 26 februari 2016-27 juli 2022

Illustraties met de klok mee:

Foto 1	De motorbootjes op onderling gelijke afstand voor anker om de stroom snelheden op te nemen
Foto 2	rijkswaterstaat motorbootje waarmee de metingen werden verricht
Foto 3	Zittend in de vlet: Bernard Mosselman
Foto 4	Links: Bernard Mosselman
Foto 5	Midden: Bernard Mosselman

DE BLAUWE SCHUUR OP DE HOEK VAN DE WIJNGAARD- STRAAT EN DE SIMON OOMSTRAAT.

DRENKELINGENHUISJE OF BERGPLAATS VAN DE LIJKKOETS?

Jan Midavaine

Nu de blauwe schuur op de hoek van de Wijngaardstraat en de Simon Oomstraat onlangs een flinke opknappbeurt heeft gekregen, hebben verschillende Veerenaren me tijdens deze werkzaamheden gevraagd wanneer hij is gebouwd en waarvoor hij heeft gediend. Ook wilde iemand weten of de blauwe kleur wel origineel was. Om met dit laatste te beginnen, dat denk ik wel, al zal de kleur door weersinvloeden in de loop van de tijd wel wat zijn verbleekt. Daarom is hij nu iets donkerder gekleurd. De vraag wanneer hij is gebouwd en waarvoor hij heeft gediend, is lastiger te beantwoorden. Het vermoeden dat ik daarover in eerste instantie had, bleek later juist te zijn. De huidige eigenaar, de heer Karman van de Kaai, vertelde me dat hij had gehoord dat de schuur als drenkelingenhuisje had gediend. Deze optie viel al vrij snel af omdat we een dergelijk huisje nooit in Veere hebben gehad. Anderen meenden dat de lijkkoets er vroeger in gestald werd. Dat leek me heel goed mogelijk, want in een besluit van burgemeester en wethouders van 10 juni 1949 lezen we: 'Met de heer Neugebauer zal besproken worden het aanbrengen van een kleine verandering aan de bergplaats voor de lijkwagen, in deze zin, dat meer luchttoevoer kan plaatsvinden'. Wie voor de restauratie van de schuur naar de voorgevel keek, zag boven de toegangsdeuren twee luchtgaten, openingen ter grootte van 10 cm in de vorm van een sleutelgat, met daarachter een stukje gaas om te voorkomen dat vogels binnen konden vliegen. De plaatsen waar die gezeten hebben zijn na de restauratie duidelijk zichtbaar gemaakt.

Om te achterhalen wanneer de schuur is gebouwd, stuitte ik op verschillende moeilijkheden. Bij de oprichting van het kadaster in 1832 was de grond waarop de schuur staat eigendom van de gemeente en maakte deel uit van de Wijngaardstraat, waardoor er geen kadastraal perceelnummer bekend was waarmee ik verder kon zoeken. Deze nummers veranderen in de regel bij de overdracht van de ene naar de andere eigenaar. Daarbij komt nog dat de huisnummers in de 19e en de eerste helft van de 20e eeuw om de dertig á veertig jaar ook geen

houvast bood. Later bleek ook dat de schuur de ene keer als adres Simon Oomstraat had en de andere keer Wijngaardstraat, zoals nu het geval is. Met de aanduiding 'bergplaats' kon ik ook geen kant op omdat er in de Simon Oomstraat verschillende bergplaatsen stonden. Omdat de gegevens over de laatste vijftig jaar vanwege privacywetgeving niet openbaar zijn, was het ook niet mogelijk met de huidige kadastrale perceelaanduiding terug in de tijd te gaan.

Een aanknopingspunt voor de bouw van de schuur vond ik in de 'Wijzigingen in de kadastrale plans der stad Veere, 1885-1924'. Daarin lezen we dat W. van den Hamme op een perceel grond in de Wijngaardstraat een bergplaats liet bouwen. Een jaartal staat er niet bij, alleen een verwijzing naar de kadastrale legger van de gemeente. Met dit gegeven werd al vrij snel duidelijk dat de huisarts Willem van den Hamme de schuur in 1911 heeft laten bouwen. Het zoeken naar de bouwvraag leverde geen resultaat op, zodat de dokter de schuur zonder vergunning heeft gebouwd. De grond met een grootte van 860 ca had hij op 2 augustus 1905 onderhands van slager Jacobus Brouwer gekocht. Die had op zijn beurt het perceel van de sluis knecht Izaak Gerreman overgenomen. Tot slot had Gerreman de grond, die toen bij het kadaster omschreven werd als 'publieke tuin', in 1880 van de gemeente gekocht.

Van Izaak Gerreman is bekend dat hij meer huizen in de stad heeft bezeten dan wie dan ook in zijn tijd, waaronder ook mijn huis in de Warwijcksestraat. Izaak is in 1839 in Groede geboren en werd in april 1871 sluis knecht in Veere. Een maand later trouwde hij met Neeltje Nijssen. Ze gingen wonen in een huis op de Kaai en verhuisden later naar een sluiswachterswoning aan de Kanaalweg westzijde. Regelmatig kocht en verkocht hij onroerend goed. Na het overlijden van zijn vrouw in 1892 liet hij al zijn bezit in Veere door een notaris veilen, waaronder vier huizen op de Kaai en vier in de Kapellestraat. Ook de hele inboedel ging onder de hamer. Daarna verhuisde hij naar Terneuzen, waar hij winkelier werd.

Willem van den Hamme die de blauwe schuur in 1911 heeft laten bouwen is op 26 augustus 1873 in Polsbroek (Utrecht) geboren. In 1901 slaagde hij in Utrecht voor zijn artsenexamen. Datzelfde jaar volgde hij Adolph Geill in Veere als huisarts op. Als arts van het Godshuis kreeg hij de beschikking en het vrije gebruik van het huis

'De Zwaan' op de hoek van de Markt en de Stadhuisstraat. Op 13 september dat jaar trouwde hij in Norg (Drenthe) met Aleid Hessel, die een apothekersopleiding had gevolgd. Omdat de dokterswoning niet aan zijn eisen voldeed, kocht Van den Hamme in 1904 voor f 1000,- het huis 'Antwerpen' (Kaai 79) van Jacob van der Kleijn. Zijn vrouw kreeg daar de beschikking over een eigen apotheek, waar ze ook apothekersassistenten opleidde. Vier jaar na de bouw van de blauwe schuur liet Van den Hamme achter zijn huis in de Simon Oomstraat een koetshuis bouwen. Zou hij toen pas een dokterskoetsje hebben aangeschaft, en zoals ik in het boek 'Veere in vroeger tijden' deel 2 schreef, zich tot die tijd door stalhouderij Castel hebben laten rijden om zijn patiënten buiten de stad te bezoeken?

Vanwege de aanschaf van een T-Ford verkocht Van den Hamme het koetshuis in 1923 aan Frans Jan Castel. Die verkocht het weer door aan Hendrik Roeting, die het inrichtte als schilderswerkplaats. De auto stelde Van den Hamme in de blauwe schuur. Waarschijnlijk zijn toen ook de luchtgaten aangebracht om uitlaatgassen en benzine- en oliedampen te verdrijven.

In de jaren twintig verviel de dokter geleidelijk in een extreem alcoholisme, waardoor de praktijk steeds meer verliep. De onderwijzer Holthuijzen van de openbare lagere school diende in 1924 bij de gemeente een klacht in, omdat Van den Hamme op afroep niet had willen komen. De boeren uit Gapinge en Vrouwenpolder dokterden daarna bij de Middelburgse huisarts Simons en de bovenlaag van de Veerse bevolking bij de Arnhemse huisarts Van der Bijl. Op 14 oktober 1924 stierf de vrouw van Van den Hamme. Behalve apotheker was ze ook lid van de gemeenteraad voor de vrijzinnig democratische partij, regentes van het Godshuis, lid van het burgerlijk armbestuur, de commissie van toezicht op het lager onderwijs, lid van de oudercommissie van de openbare lagere school en voorvechtster van vrouwenemancipatie.

Op 3 maart 1926 verkocht Van den Hamme zijn huis op de Kaai voor f 4000,- aan dokter Willem Karel Gouwe uit Ruinen. In de koopakte lezen we dat de koop het volgende omvatte: 'Een huis en erf met tuin, staande en liggende te Veere, [...] met den daarin aanwezigen apotheek met toebehoren, de aanwezige medicamenten en de aanwezige -gebruikte- Fordauto'.

Van den Hamme nam daarna zijn intrek in Nieuw Hotel Roland van P.J. Huybrecht op de Markt, de latere dokterswoning. Het gemeentebestuur handhaafde hem nog wel als

gemeentegeneesheer. Omdat hij zich weer een auto aanschafte, liet Huybrecht naast het hotel voor hem een garage bouwen. In april 1928 werd een klacht tegen Van den Hamme ingediend, waarvoor hij in het college van burgemeester en wethouders moest verschijnen. De inhoud van de klacht en de reactie van het college zijn niet bekend. Na een kort ziekbed stierf Van den Hamme op 11 november 1928. Aangifte van zijn overlijden werd gedaan door de 53-jarige smid Simon Willem van der Hoof en diens 23-jarige zoon Izaak Jacobus.

De opvolger van Van den Hamme, de in Middelburg geboren Willem Karel Gouwe, vestigde zich op 7 juni 1926 in Veere. Met vrouw en twee kleine kinderen betrok hij de voormalige woning van Van den Hamme op de Kaai. Al na een half jaar droeg hij de woning en de praktijk over aan dokter Pieter Cornelis Pols en vertrok naar Batavia. Later keerde hij weer terug naar Nederland en in 1931 begon hij een praktijk in Lutten in Overijssel. Ook de blauwe schuur ging over in handen van Pols. Deze eind 1926 afgestudeerde arts kwam als vrijgezel uit Yerseke naar Veere en kreeg Hendrik Willem van Loon als buurman. Op een van de Bourgondische feesten die Van Loon met regelmaat in en rond zijn woning organiseerde, zou Pols zijn toekomstige (Engelse) echtgenoot hebben leren kennen. In 1927 verkocht Pols de blauwe schuur aan wethouder Frans Jan Castel. Twee jaar later verhuisde hij naar Markt 10. Met ingang van 1 januari 1930 droeg hij de dokterspraktijk over aan Maurits Taytelbaum.

De op 30 december 1882 geboren boerenzoon Frans Jan Castel werd op 28 april 1921 gemeenteraadslid voor de Christelijk Historische Unie. Van 6 september 1923 tot maart 1936 was hij wethouder. Op 27 juli 1927 liet hij wegens beëindiging van zijn landbouwbedrijf zijn inspan door de notaris bij opbod verkopen. Dat zal er wel de oorzaak van zijn geweest dat hij dat jaar ook de blauwe schuur verkocht, die hij slechts kort in bezit had gehad. In 1928 werd Castel ook ambtenaar van de burgerlijke stand. Van veel organisaties was hij bestuurslid, zoals de Coöperatieve Boerenleenbank, de ZLM, het Varkensfonds, de Zeeuwsche Coöperatieve Kunstmestfabriek, het Rode Kruis en de plaatselijke afdeling van de Vereniging Ziekenhuisverpleging. In 1920 werd hij kerkvoogd van de Nederlands Hervormde Kerk en in 1930 ouderling. In 1937 zegde hij al zijn functies op en verhuisde hij naar Heille, gemeente Sluis. Tot die tijd woonde hij op de Markt.

Frans Jan Castel verkocht de blauwe schuur aan de schilder en aannemer Kornelis Willem Dekker, die hem inrichtte als schilderswerkplaats. Dekker is op 30 april 1901 in Veere geboren als zoon van Willem Dekker en Elisabeth Catharina Groenewegen. In 1923 richtte hij samen met Kees de Roo een schildersbedrijf op. In een advertentie in het dagblad de Zeeuw van 10 februari dat jaar lezen we dat ze zich beleefd aanbevelen voor behang- en schilderwerk. Ook stuurden ze een brief met dezelfde strekking aan de gemeente.

Dekker trouwde in 1931 in Goes met Christina Catharina Reijerse. Het jaar erna nam hij het huis Kaai 87 van zijn schoonvader Izaak Groenewegen over. Zijn vrouw zette daar de kruideniers- en tabakswinkel van haar schoonmoeder voort, het latere Spar-winkeltje.

Kees de Roo is op 4 augustus 1886 in Vrouwenpolder geboren als zoon van wagenmaker Cornelis de Roo senior en Lena Anna Verjaal. In 1910 trouwde hij in Domburg met Laurina Geertse, waarna hij ging wonen in een huis in de Oudestraat. In 1925 verhuisde hij naar Kaai 105. Tien jaar later kocht hij ook het huis Kaai 107. In 1961 stopte De Roo als schilder en verhuisde met zijn vrouw naar Domburg. Dekker zette het bedrijf daarna alleen voort. Na zijn pensionering in 1966 verkocht hij zijn huis en winkel op de Kaai en de blauwe schuur aan de firma S. Kodde uit Veere en verhuisde naar een nieuw gebouwd huis tegenover de Bosweg aan de Veerseweg. Jan Kodde, die in de Houttuyn op de Kaai woonde, gebruikte de schuur als fietsenstalling voor zijn grote gezin. Vanwege privacywetgeving was het niet mogelijk verder onderzoek naar het verdere verloop van de schuur in het Zeeuws Archief te doen en moeten we het hierbij laten.

Tot slot rest nog de vraag of de lijkwagen in de blauwe schuur is gestald geweest. Zoals uit het bovenstaande blijkt, is het antwoord hierop: 'Nee'. De schuur is alleen gebruikt als bergplaats, garage, schilderswerkplaats en fietsenstalling.

De Notaris J. C. BLAUPOTTEN
CATE zal op
Vrijdag den 25 Juli 1924,
des namiddags te half twee uur,
te **Veere**, wegens opheffing der Stal-
houderij van den heer **H. CASTEL,**
in het openbaar verkoopen:
Bruin Ruinpaard, aftands, zwart
Ruinpaard, aftands, Ellewagen,
Sleeperswagen, Boerenwagen op
ijzeren assen, 2 Karren op veeren,
Brik (6 pers.) met winter- en zomer-
kap, Coupé op gummi, Lijkwagen,
Ros met toebehooren, Mangelmolen,
Kortmolen voor ros, Arrestlede,
Tuigen, Stangen, Draagkussens,
Borsttuigen, Leidsels, Mest in den
mestput, Brandhout, en al hetgeen
meer zal worden gepresenteerd.
Te bezichtigen 's morgens op den
dag van verkoop.

Voor begrafenissen werd in het 20e eeuw tot juli 1924 van de lijkwagen van stalhouderij Castel op de Markt gebruik gemaakt. Toen de stalhouderij in 1924 werd opgeheven omdat Castel een autobus had aangeschaft, werd de lijkwagen samen met alle andere inspan in het openbaar verkocht. In een verslag van de gemeenteraadsvergadering van 1 december dat jaar lezen we: 'Doordat er geen lijkwagen meer in de gemeente is, loopen de kosten van begrafenissen zeer op, waarom aan B en W machtiging werd verleend tot den aankoop van een lijkwagen'.

Deze werd voor f 725,- van de Werkliedenvereniging 'Eigen Hulp' uit Goes gekocht. Om hem te kunnen bergen werd een ruimte van de Campveerse Toren tot brandspuithuis verbouwd en werd het vroegere spuithuis gebruikt als bergplaats voor de lijkwagen. G.M. Poppe (Gillis) kreeg begin 1925 vergunning de resterende ruimte in deze bergplaats te gebruiken voor de stalling van zijn rijtuigen, op voorwaarde dat hij het gebouw en de lijkkoets behoorlijk zou onderhouden.

In juli 1936 wilde de bedienaar van de lijkwagen zijn inspan van de hand doen. B en W besloten toen alle toebehoren voor zestig gulden over te nemen. Wethouder Frans Jan Castel vond een vergoeding van zestig gulden veel te duur omdat naar zijn mening dit overal voor een prikkie te koop was. Hij zei ook dat de jassen en hoeden niet iedereen pasten. Dat bleek wel in 1950 toen Lein van Wallenburg zijn vader als bedienaar van de lijkwagen was opgevolgd en de hoed van zijn vader hem niet paste en ook die hij van Simon van der Hoofd had geleend voor hem veel te klein was.

In 1936 had de gemeente uit laten rekenen dat de bedienaar van de lijkwagen in de periode 1931-1935 voor ongeveer elf begrafenissen per jaar gemiddeld f 71,- had ontvangen. Met Lein van Wallenburg werd dat jaar een nieuwe overeenkomst gesloten. Zijn vergoeding voor een begrafenis eerste klas bedroeg acht gulden, voor de tweede klas vijf gulden en voor de derde klas vier gulden.

Tot slot kan hier nog worden vermeld dat de lijkwagen na de Tweede Wereldoorlog tot 1949 in de eerste hal van het Vliegkamp werd gestald en daarna in een gebouw achter de openbare lagere school.